

Tartu Jaan Poska Gümnaasium

Õppekava

Tartu 2021

Sissejuhatus

Tartu Jaan Poska gümnaasiumi õppekava on koostatud lähtudes gümnaasiumi riiklikust õppekavast (Vabariigi Valitsuse määrus nr 2, RT I, 29.08.2014, 21; edaspidi RÕK) ja kooli arengukavast, arvestades õppenõukogu, hoolekogu, õpilasesinduse arvamusi ja seisukohti ning Tartu kui teadmulinna potentsiaali.

Kooli õppekavas on üldosa ning õppeainete ja kursuste ainevaldkonniti koondatud kavad. RÕKis kirjeldatud kursuseid on kooli vajadustele vastavalt modifitseeritud, muudetud nende struktuuri või ülesehitust.

Kooli õppekava üldosa lähtub RÕKi nõuetest kooli õppekavale.

Kooli õppekava lisades on ainevaldkondade kursuste kavad, hindamisjuhend, uurimistööde ja praktiliste tööde juhend ja valikkursuste loetelu.

1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid ning -põhimõtted

1.1. Jaan Poska gümnaasiumi põhimõtted ja ülesehitus

Tartu Jaan Poska gümnaasium (edaspidi: JPG) on põhikooliklassideta gümnaasium, mis lähtub oma tegevuse korraldamisel riiklikus õppekavas väljendatud põhimõtetest. Gümnaasiumi aluspõhimõtteks on õpilase vaimset, füüsilist, kõlblist, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut toetava keskkonna loomine, milles saavad realiseeruda õpilase individuaalsusest lähtuvad haridusvajadused. Gümnaasium loob igale õpilasele võimalused tema võimete parimaks arenguks, arvestades olemasolevaid ressursse ja õpilase eelistusi. Gümnaasium teeb koostööd Tartu linna erinevate õppe- ja teadusasutustega. Koostöö eesmärk on aidata kaasa erinevate pädevuste kujunemisele õpilases, et ta oleks eneseteadlik ning oskaks ise kujundada oma haridusteed.

Kooli õppekava on protsess, mis on avatud muutustele nii teadmistes kui ühiskonnas.

1.2. JPG õppe- ja kasvatustöö arendamise kesksed suunad

1. Valikuvõimaluste ja individualiseerituma õpetuse lisandumine.
2. Keelteprogrammi arendamine ja täiustamine rõhuga Eesti jaoks olulistele keeltele maailmas: inglise, saksa, vene, prantsuse, hiina, jaapani, hispaania, soome ning ka vanakreeka ja ladina keel.
3. Matemaatika ja loodusainete õpetamise tugevdamine (staatilise teadmuskäsitluse vähendamine), eesmärgiga suurendada kompetentsust täppis- ja loodusteadustes ning tehnoloogia valdkondades, et süvendada õpilastes huvi nendel aladel õpingute jätkamiseks.
4. Ainekesksuse (seostamata õppematerjali ja dubleerimise) vähendamine.

5. Vabanemine kindlast klassikursuse süsteemist valikainetes, et keskenduda erinevatele diskursustele lõimingu kaudu.
6. Koostöö teiste koolide ning haridus- ja teadusasutustega, et luua ühiseid valikkursuseid, millest lähtuvalt toimuvad paljud kursused väljaspool kooli nii Tartu kutseharidusasutustes, kõrgkoolides kui huvikoolides.
7. Uued haridustehnoloogilised võimalused - suurendada oluliselt IKT kasutuse kvaliteeti õppeprotsessis, muutmaks õpet huvitavamaks ja nüüdisaegsemaks, ning suurendada õppijate individuaalsust ja pakkuda neile kaasaegset õpikeskkonda (e-õppe päevad, õppematerjalide ja interaktiivsete ülesannete koondamine ja kättesaadavuse tagamine e-keskkondades Moodle ja Tera).
8. Õpilaste ettevõtlikkuse arendamine, suunamine ja toetamine ning praktilise ettevõtlusõppe programmi rakendamine.
9. Interdistsiplinaarse sisuga valikkursuste, mis seovad loodusteadusi, tehnoloogiaid ja ühiskonda, lõimimine õppekavasse.
10. Eetiliste, vastutustundlike ja aktiivsete kodanikuühiskonna liikmete kujunemise toetamine, mis tugineb kolmele kesksele alusväärtusele: humanism, demokraatia ja keskkonna jätkusuutlik areng.
11. Õppijate õpioskuste ja üldpädevuste arendamine (iseseisev ajaplaneerimine, oma töö tulemuslik juhtimine, metakognitiivsed oskused), mille käigus rakendatakse juhendatud õpet virtuaalkeskkonnas, mis on juhendatud statsionaarse õppe üks töövormidest.
Vastavalt PGS §24, (5) on juhendatud õpe kooli määratud viisil toimuv õpe, näiteks loeng, individuaaltund, konsultatsioon, e-õpe ja õppekäik, mis on suunatud teadmiste ja oskuste omandamisele ning toimub õppekeskkonnas, milles osalevad nii õpilane kui ka õpetaja.

2. Õppekava ülesehitus

Gümnaasiumi riikliku õppekava §11 järgi tuleb õpilasel gümnaasiumi jooksul läbida minimaalselt 96 kursust (1 kursus on 35 õppetundi), millest 69 kursust on koos laia matemaatikaga.

Tartu Jaan Poska gümnaasiumis on riikliku õppekava kursustele lisatud täiendavalt:

- uurimistöode kaks kursust, millest üks kursus on “Uurimistöode alused” ja teine “Uurimistöode koostamine”;
- B2 võõrkeele puhul lisandub viiele RÕKi kursusele seitse lisakursust, millest kohustuslikus korras peab õpilane läbima kolm;
- üks matemaatika praktikum lisaks RÕKi 14 laia matemaatika kursusele;
- eesti keele kaks praktikumi täiendavalt eesti keele ja kirjanduse 11 kursusele (joonis 1).

JPG ÕPPEKAVA

RIIKLIK ÕPPEKAVA: 69 KURSUST

JPG TÄIENDAVALD KURSUSED: 8 KURSUST

1 MATEMAATIKA PRAKTIKUM
2 EESTI KEELE PRAKTIKUMI
3 B2 VÕÕRKEELT
2 UURIMISTÖÖDE KURSUST

VALIKKURSUSED: 19 KURSUST

10 SÜVAKURSUST
9 SILMARINGIKURSUST

Joonis 1. JPG kursuste kava

Tartu Jaan Poska gümnaasium on üldhariduskool, kus iga õpilane kujundab ise oma õppekava 19 kursuse ulatuses enda huvidest lähtuvalt. Õpilane saab kooli lõpetamiseks vajaliku 96 kursuse läbimiseks vabalt valida ülekoolilistest kursustest 19 kursust, millest vähemalt kümme kursust on

süvakursused ja ülejäänud on silmaringikursused, sh 4 inglise keele kursust 12. klassis inglise keele riigieksami ja C1 eksami tegijatele.

Lisas 4 on esitatud süva- ja silmaringikursuste loetelu.

Õpilaste lisahuvi tekkimisel toetatakse õpilaste õpinguid Tartu Ülikooli Teaduskooli kursustel. Samuti pakub kool võimalust õppida individuaalse õppekava alusel, mis koostatakse haridusliku erivajadustega õpilasele, kelle andekus, õpiraskused, tervises seisund, aktiivse Eesti koondise tasemel tippspordi tegemine või pikemaajaline õppest eemalviibimine toob kaasa vajaduse teha muudatusi või kohandusi õppeprotsessis.

Põhikursusi õpetatakse vastavalt riikliku õppekava ainekavades kirjeldatule. Kursuste hindamisel kasutatakse õpilase arengut toetavat kujundavat hindamist. 35-tunnise kursuse jooksul annavad kaasõpilased ja õpetajad õpilasele toetavat tagasisidet tema teadmiste ja oskuste kohta iga kursuse materjali omandamisel.

Õpilased registreeruvad valikkursustele õppeaasta alguses. Õpilaste registreerimine valikkursustele toimub õppeinfosüsteemi kaudu. Süvakursusi hinnatakse üldjuhul eristavalt, silmaringikursusi skaalal „arvestatud“ või „mittearvestatud“. Kui õpilastel on huvi mõne lisas 4 nimetatud valikkursuse vastu, siis kool avab võimalusel selle kursuse 16 õpilase avalduse ja kindlameelse soovi korral.

Valikkursustena arvestatakse ka TÜ Teaduskooli kursusi ja Eesti Hariduse Infosüsteemis kinnitatud õppekavaga kunsti-, muusika- ning spordikoolide kursusi. Nende arvestamise tingimused ja korra otsustavad õppejuhid koostöös aineõpetajaga. Üldjuhul arvutatakse nii, et 1,5–2,9 EAPd on 1 kursus ning 3 EAPd ja üle selle on 2 kursust, kusjuures ühe mistahes kõrgkooli kursusega üle 2 kursuse VÕTA raames asendada ei saa.

2.3. Tartu Jaan Poska Gümnaasiumi tunniplaankava aastate lõikes

	RÕK	10. klass	11. klass	12. klass
Kirjandus	5	2	2	1
Eesti keel	6	2	2	2
B2 võõrkeel	5	3	2	0
B1 võõrkeel	5	3	2	0
Matemaatika (lai)	14	5	5	4
Geograafia	3	1	1	1
Bioloogia	4	1	2	1
Keemia	3	1	1	1
Füüsika	5	2	2	1
Ajalugu	6	2	2	2
Muusika	3	1	1	1
Kunst	2	1	0	1
Ühiskond	2	0	1	1
Inimeseõpetus	1	0	1	0
Kehaline kasvatus	5	2	2	1
<i>Uurimistöö</i>	2	0	2	0
<i>Matemaatika praktikum</i>	1	0	0	1
<i>B2 võõrkeel kooli poolt</i>	3	1	2	0
<i>Eesti keele praktikum</i>	2	1	0	1
KOKKU	77	28	30	19

3. Läbivad teemad ja lõiming

Läbivate teemade käsitlemine realiseerub eelkõige kooli õppetöö korralduses, aineõppes, valikainete valikul, klassivälises tegevuses, huviringide tegevuses ja osalemises erineva tasemega projektides. Läbivate teemade eesmärk on kujundada ühiskonnas hakkama saamiseks vajalikke teadmisi, oskusi, väärtushinnanguid, hoiakuid ja käitumisnorme. Lisaks RÕKis välja toodud läbivatele teemadele on JPGs veel olulised:

- positiivne minapilt ja empaatiline inimene;
- koolirõõmu suurendamine;
- iseenda haridustee kujundamine;
- valikute paljusus ja mitmekesisus;
- vastutuse kaasnemine valikutega;
- IKT laiaulatuslik ja eesmärgipärane kasutamine õppetöös;
- ettevõtlikkuse arendamine loovuse kaudu (mitmekesised valikained);
- kultuurikasvatus (ajaloolise tähtsusega koolimaja sidumine laiema Eesti ja välismaa kultuuriruumiga; maailma kultuurilise mitmekesisuse mõistmine);
- adekvaatse enesetunnetuse (inimese, kodaniku ja teisi inimesi ning ümbritsevat keskkonda arvestava ühiskonna liikme) arendamine.

Lõimingu aluseks on kooli õppekavas esitatud kokkulepete järgimine õppekorralduse ja hindamis põhimõtete osas, õppekavas konkretiseeritud pädevuste ja õpetuse eesmärkide

elluviimisel. Lõimingut taotletakse erinevate õppeainete ja ainevaldkondade koostööna, mida viiakse ellu eri õppeainete sisu ühendavate praktiliste tööde ja projektidega. Kursuste planeerimisel konkreetsesse perioodi püütakse arvestada võimalusega luua teemakeskseid tervikuid.

4. Ülekooliliste ja koolidevaheliste projektide kavandamise põhimõtted

Ülekoolilised ja koolidevahelised projektid kavandatakse juhtkonna, õpetajate ja õpilaste omavahelises koostöös. Projektijuhi, kes vastutab projekti läbiviimise eest, kinnitab direktor.

Iseseisva uurimisoskuse kujundamiseks tehakse nii klassi-, aine- kui ka koolisiseseid projekte ning samuti osaletakse koolide- ja rahvusvahelistes projektides. Projektipõhist koostööd tehakse ka kõrgkoolidega.

Projektide tegemise eesmärkideks on aineteülese lõimingu tekitamine, ainetundidest saadud teadmiste mitmekesistamine, ettevõtlikkuse, loovuse ning koostööskuste arendamine ja rakendamine praktilistes tegevustes.

- Klassisisesed ja klassidevahelised projektid: üritused, klasside väljasõidud teatritesse, heakorratalgud, vabatahtlik töö, õppe-eesmärgilised väljasõidud.
- Ainesisesed projektid: teemanädalad, praktilised tööd, väljasõidud, muuseumiõpe, konkursid, olümpiaadid.
- Koolisisesed projektid: ülekoolilised õpilasüritused, õppekäigud, välislektorite külastused/loengud.

- Koolide- ja rahvusvahelised projektid: õpetajate välislähetused, välislektorid. Rahvusvahelised partnerid Lätis, Leedus, Soomes, Rootsis, Austrias, Hispaanias, Prantsusmaal, Kreekas ja Itaalias.
- Projektid kõrgkoolide ja partneritega, nt Tartu Ülikool, Tartu Ülikooli Teaduskool, Tartu Ülikooli Raamatukogu, Eesti Maaülikool, Tallinna Tehnikaülikooli Tartu Kolledž, Tartu Lastekunstikool, Heino Elleri Muusikakool, Kaitseväge Akadeemia, Tartu Tervishoiu Kõrgkool, SA Keskkonnainvesteeringute Keskus, Eesti Rahva Muuseum, Tartu Kunstimuuseum, Riigikohus, Tartu Maakohus, Teater Vanemuine, Kirjanike Maja, Tartu linnamuuseum, KGB kongide muuseum, Tartu Ülikooli ajaloomuuseum, Tartu Ülikooli kunstimuuseum, Eesti Kirjandusmuuseum, Tartu Loomemajanduskeskus, Tartu Kunstnike maja. Erinevate ainevaldkondade tutvustamiseks külastavad kooli ülikoolide õppejõud, praktikume ning muidu õppetegevusi korraldatakse võimaluse korral Eesti Maaülikooli ja Tartu Ülikooli laborites vms.
- Projektipõhised õpilasfirmad: õpilasfirmade loomine ja nende tegevuses hoidmine.

5. Õppe ja kasvatuse korraldus

5.1. Õppekorraldus ja ajakasutus

JPG õppekorralduse aluseks on seitsmenädalased tsüklid/periodid. Õppeaastas on 5 õppeperioodi. Õppeperiood koosneb kuuest õppetöö ja ühest arvestuste nädalast. Ühes õppeperioodis toimub õpilasel maksimaalselt seitse kuni kaheksa ainekursust. Ühe ainekursuse nädalakoormus on reeglina kolm 75-minutilist õppetundi nädalas. Ühe ainekursuse maht on 35 õppetundi, st õpilase ühe ainekursuse koormus on 35 tundi, mis sisaldab ka õpilase iseseisvat tööd. RÕKis ette nähtud viis kohustuslikku kehalise kasvatuse kursust on jaotatud kolme õppeaasta peale. Uurimuslikku õpet toetav kursus “Uurimistöö alused” kestab 11. klassis kolm õppeperioodi. Näiteks kursused “Kehalised võimed ja liikumisoskused”, “Koorilaul”, “Liikumine välistingimustes”, „Mehhatroonika ja robotika“ ja “Rahvatants” kestab kogu õppeaasta.

Õppe korraldamiseks, õpilaste vajaduste, huvide ja võimete realiseerimiseks kasutatakse ka Tartu kui ülikoolilinna ja Eesti hariduskeskuse ressursse: kursuste läbiviimisel tehakse võimalusel ja vajadusel koostööd Tartu Ülikooli, Eesti Maaülikooli, Tartu Kunstikooli, Tartu Lastekunstikooli, Tallinna Tehnikaülikooli Tartu Kolledži, Eesti Lennuakadeemia, Tartu Kutsehariduskeskuse ja teiste Tartu gümnaasiumite, kutseharidust pakkuvate koolide ning huvikoolidega.

Õpe on korraldatud vastavalt direktori kinnitatud kooli päevakavale.

Juhendatud õpe virtuaalkeskkonnas on juhendatud statsionaarse õppe üks töövormidest, mille eesmärk on õppijate õpioskuste ja üldpädevuste arendamine (iseseisev ajaplaneerimine, oma töö tulemuslik juhtimine, metakognitiivsed oskused jne). Juhendatud õpe virtuaalkeskkonnas toimub kooli päevakava ja ettevalmistatud juhendite alusel ning on tagasisidestatud, õppijal on võimalus saada õpetajalt tuge ja nõustamist. Tartu Linnavalitsuse otsusega vastu võetud juhised

videotundide korraldamiseks Tartu linna koolides kehtivad ka Tartu Jaan Poska gümnaasiumis (Tartu LV otsus 20.10.2020 nr 88 p45).”

Distantsõpe / väljaspool kooliruumi läbiviidav õpe

Õpilaste ja koolitöötajate füüsilise turvalisuse ja tervise kaitse tagamiseks võib piirata kooli ruumides õpiülesannete täitmist ja õppes osalemist. Õpiülesannete täitmist ja õppes osalemist kooli ruumides piiratakse juhul, kui:

- 1) Vabariigi Valitsus on epidemioloogilise olukorra tõttu kehtestanud koolis liikumispääsrahu;
- 2) Terviseamet on nakkushaiguse epideemilise leviku tõkestamiseks kooli sulgenud;
- 3) kooli pidaja on nakkushaiguse epideemilise leviku tõkestamiseks kooli sulgenud;
- 4) kooli direktor on otsustanud, et see on vajalik õpilaste füüsilise turvalisuse ja tervise kaitse tagamiseks.

Olenemata õppetöö toimumise kohast ja vormist on väljaspool kooliruumi läbiviidav õpe juhendatud õpe.

Distantsõppe puhul, mis toimub tunniplaani järgi, tagatakse õpilastele juhendatud õpe (sh regulaarselt toimuvad videotunnid) ja võimalused individuaalseks suhtluspõhiseks juhendamiseks ning tagasisideks. Distantsõppe puhul antakse õpilastele Studiumis selged õpijuhised ja õppijad saavad tagasisidet õppimise kohta.

Vastavalt kooli üldtööplaanile või juhtkonna otsusele võib läbi viia õppepäevi väljaspool koolimaja (nt. muuseumitunnid, praktikumid, juhendatud e-õppepäevad, õppekäigud).

5.2. Hindamise ja gümnaasiumi lõpetamise korraldus

Hindamise ja gümnaasiumi lõpetamise, hinnete ja hinnangute vaidlustamise, järelevastamise ja järeltööde sooritamise korraldus on kirjeldatud ja põhjalikult lahti seletatud JPG hindamisjuhendis. Uurimistöode ja praktiliste tööde korraldus ning hindamine on kirjeldatud uurimistöode ja praktiliste tööde juhendis.

5.3. Õpilaste nõustamine ja karjääriteenuste korraldus

Koolis tegeleb õpilaste nõustamise ja karjääriteenuste tutvustamisega õpilasnõustaja. Õpilaste nõustamine ja karjääriteenused toimivad õpilasnõustaja, õppejuhtide ja mentorite omavahelises koostöös nii õpilaste jaoks individuaalselt kui kogu õpilaskonnale mõeldud lektooriumite, õppekäikude, töövarjupäevade ja mitme teiste kaasaegse õppevormi kaudu. Toimuvad oma valdkonna tipptegijate loengud ja praktikumid aine- ja projekti­nädalatel. Lisaks pakub kool valikkursust „Karjääriõpetus“.

5.4. Õpetaja töökava koostamise põhimõtted

Õpetaja töökava aluseks on ainevaldkonnas koostatud vastava kursuse pass. Kursuse passi aluseks on kursuse kava. Passis on kirjas kursuse eesmärk, sisu, õpitulemused, õppematerjalid ja IKT kasutamine ning hindamisele pääsemise tingimused ja kursusehinde kujunemine. Kursuse passi vorm on toodud õppekava Lisas 1. Passid koostatakse ja kinnitavad kooli õppejuhid koos direktoriga hiljemalt esimese nädala jooksul iga õppeperioodi alguses.

5.5. Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord

Kooli õppekava uuendamine ja täiendamine on pidev protsess, millesse kaasatakse juhtkond, õppejuhid, õpetajad ja õpilaste esindajad. Kooli õppekava uuendused ja täiendused viiakse õppekava teksti ja kinnitatakse üks kord õppeaastas.

JPG õppekava lisadeks on ainevaldkonniti koondatud kavad (Lisa 1), hindamisjuhend (Lisa 2), uurimistöode ja praktiliste tööde juhend (Lisa 3) ning valikkursuste loetelu (Lisa 4).